

Předkládaná diplomová práce Elišky Zykmondové „Sociodemografická struktura obyvatel podle typu zástavby, komparace měst Prahy a Bratislavy“ je tvořena 128 stranami, včetně osmistránkové přílohové části. Textová část je rozložena na 97 stranách a je členěna do 9 hlavních kapitol včetně Úvodu a Závěru. Téma práce spadá do oblasti prací regionální demografie a sociální geografie, ale svým způsobem se jedná také o sociologickou sondu do života obyvatelstva dvou střeoevropských metropolí a jejich zázemí.

Práce má standardní strukturu a z větší části se opírá o autorčinu velmi dobrou práci s odbornou literaturou. Prvních šest kapitol je více méně úvodních, kdy je čtenář seznámen s cílem a strukturou práce, je mu předložena základní literatura, jež byla pro autorku určitým vodítkem při zpracování tématu, stejně jako jsou představeny základní informace o obou sledovaných městech, Prahy a Bratislavy. Nechybí ani stanovení výzkumných otázek a hypotéz (byť se lze domnívat, že dvanáct vstupních hypotéz je na práci tohoto druhu možná až příliš). Tato úvodní část práce je zakončena metodologickou kapitolou, kde je velmi dobře zpracovaná část seznamující s analýzou hlavních komponent a shlukovou analýzou, ale dle mého názoru v ní chybí také základní představení vybraných demografických ukazatelů, které jsou v práci dále použity, tj. úhrnné plodnosti a naděje dožití při narození. Tyto ukazatele nemusí být pro čtenáře-nedemografa zcela zřejmé a jejich vysvětlení by zde zajisté místo mít mělo.

Druhá část práce je analytická. Autorka se zde snaží pomocí 30 vstupních proměnných za využití pokročilejších statistických metod stanovit oblasti, které jsou si navzájem podobné, a to jak v rámci Prahy, tak také Bratislavy. Nejprve je představen princip analýzy hlavních komponent, který je dle mého názoru velmi srozumitelný a výstižný, nicméně by zde měla být uvedena např. také tabulka s hodnotami vysvětlení variability vstupního souboru jednotlivými komponentami. V rámci stejné kapitoly je však celkem nelogicky použita pro kontrolu také další analýza, založená na principech shlukové analýzy. Jednou z obecných vstupních podmínek použití takovéto analýzy je vzájemná nekorelovatelnost vstupních dat, což v tomto případě nebylo dodrženo, a tím pádem se jedná o naprosto zbytečnou část v rámci předkládané práce. Vůbec aplikace pokročilejších statistických metod není asi silnou stránkou autorky, neboť hned v další podkapitole 7.4 je dle mého názoru asi největší chyba v rámci diplomové práce – aplikována je zde shluková analýza, a to na základě faktorových zátěží za jednotlivé vstupní komponenty pro každou územní jednotku. To samo o sobě by bylo v pořádku, ale má to jeden háček – pro správné provedení by měly být tyto faktorové zátěže váženy podílem dané komponenty na celkovém vysvětlení variability vstupních proměnných. K tomu v práci asi nebylo přistoupeno (nebo to nebylo dostatečně popsáno) a následné výsledky tak nelze pravděpodobně brát zcela jako relevantní, byť se lze domnívat, že po aplikaci správného přístupu by přílišné změny nedoznaly. Samotná interpretace výsledků shlukové analýzy je již více méně v pořádku, nicméně by v grafech zobrazujících hrubé míry přirozeného přírůstku a migračního salda bylo vhodnější použít jejich standardizovaných hodnot. Nicméně lze ocenit autorčin kritický přístup k výsledkům analýzy, kdy si je velmi dobře vědoma vlivu subjektivního postoje autora při stanovení počtu shluků.

V rámci kapitoly 7.4 jsou také pro Prahu i Bratislavu srovnávány úrovně plodnosti a úmrtnosti pomocí ukazatelů úhrnné plodnosti a naděje dožití při narození pro obě pohlaví dohromady. Bohužel zde, ani v metodické části, jak již bylo zmíněno, nebylo dostatečně objasněno, jak byly dané ukazatele vypočteny – zda šlo o načtení demografických událostí za jednotlivé obce a z nich vypočtené ukazatele, nebo o sečtení a vážené zprůměrování již jinde vypočtených hodnot ukazatelů.

Předposlední kapitola – analýza obyvatel podle typu zástavby – pak pracuje s daty z výběrového šetření EU-SILC. Je zde porovnávána struktura obyvatelstva Prahy a Bratislavy různých typů zástavby podle vybraných sociodemografických ukazatelů, včetně vzdělanostní úrovně, a zdravotního stavu. Tato kapitola je více méně jen zastřešující kapitolou, která podtrhuje určité získané poznatky a podává odpovědi na určité vstupní hypotézy

stanovených v teoretické části práce. Celá práce je pak zakončena dle mého názoru velmi zdařilým *Závěrem*, kde autorka shrnuje vše důležité, k čemu při své práci došla.

Práce sama o sobě působí vcelku konzistentně a nejeví větších nedostatků, avšak výjimkou v tomto ohledu je velmi špatná práce autorky s konstrukcí grafů (deformace stran grafů (např. s. 26 aj., různé velikosti fontů, chybějící popisky os, nevhodné použití barev, kdy jeden odstín barvy je stejný jako pozadí grafu a v legendě pak splývá, nevhodné maximum osy y u obr. 34 na s. 88, apod.). Co se týče dalších typografických chyb, v práci není sjednoceno psaní pomlček, tisíců (s mezerou jako oddělovačem tisíců i bez mezery), nestejný počet desetinných míst jak v grafech (např. obr. 32), tak v tabulkách, začínání kapitoly na konci stránky (např. 3.2.1) apod. V tištěné verzi práce, kterou měl oponent k dispozici, je také špatné číslování u kapitoly 8.4 (má být 8.3, byť v elektronické verzi v SISu je to správně). Také práce s literaturou a odkazy na ní nejsou občas korektní – např. neexistující zdroj v seznamu literatury *Bičík, 2003*, nebo nepřesné uvádění zdrojů *ČSÚ* či *SSÚ* pod tabulkami a grafy bez bližšího odkazu na příslušný zdroj. V tabulkách v *kapitole 8* by pak čtenář marně hledal ty bytové domy, které mají přesně 10 bytů...

Výše uvedené chyby jsou z větší části spíše formálního charakteru a poukazují na nejspíš nedostatečnou kontrolu autorky při finálním čtení. S výjimkou pravděpodobně ne příliš korektního přístupu při aplikaci shlukové analýzy je jinak práce zdařilá, ocenit lze především autorčinu schopnost práce s odbornou literaturou, více méně dobrou schopnost získané poznatky interpretovat a shrnout do patřičných závěrů. Dle mého názoru předkládaná práce splňuje požadavky kladené na práce tohoto typu, a proto

navrhuji přijmout předkládanou diplomovou práci Bc. Elišky Zykmondové k obhajobě.

RNDr. Luděk Šídlo, Ph.D.

Praha 2012-09-11